

№ 297.

Kalendarzyk tygodniowy:

Pon. św. Tomasza B.
Wt. św. Eugeniusza.
Śr. św. Sylwestra.
Czw. NOWY ROK.
Piąt. św. Makarego Op.
Sob. św. Daniela M.
Niedz. św. Tytusa B. M.

Wschód słońca godz. 8 m. 14
Zachód słońca godz. 3 m. 51
Dług dnia godz. 7 m. 39
Przybyło d. godz. 0 m. 05

CENA PRENUMERATY:

W ŁÓDZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 3 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczn. „ „ 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40.
Półrocznie „ 3 „ 76
Zagranicą:
Miesięcznie rb. 1 kop. 10

Redakcja

w Łodzi

ul. Przejazd № 8

Telefonu № 598

ROZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany.

Poniedziałek, dnia 29 grudnia 1913 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Hoża № 32; w Pabianicach u p. Teodora Minke
w Zgierzu, w aptece p. Patka.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 1—2-cj po południu

CENY OGŁOSZEN: Nadesłane przed tekstem 50 kop. za wiersz petitowy. Ogłoszenia w tekście 1 rub. za wiersz petitowy. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem: pierwszy raz 12 kop., następny 10 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (za każdą grubszą literę płaci się 2 kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy 25 kop. Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. Ogłoszenia, których terminy przypadają w dni świąteczne, drukujemy w przeddzień święta lub po święcie. Artykuły bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

GRAND-HOTEL, Łódź.

Cukiernia, kawiarnia, restauracja, gabinety. 4565

Wejście od ulicy Piotrkowskiej i od Krótkiej.

Teatr Polski
Cegielniana 63.

Jutro

„Siostra Helena”. W środę „Orle”.

ZIARNO

tygodnik ilustrowany
dla rodzin polskich

w r. 1914, a istnienia pisma 25-tym

pod redakcją d-ra fil. TADEUSZA JAWORSKIEGO w Warszawie, Tamka № 46
daje w swym roku jubileuszowym:

52 zeszyty treści społecznej, naukowej, powieściowej i literackiej z licznymi pięknymi rycinami w tekście — oraz

53 dodatki rocznie, i to:

12 wspaniałych ilustracji barwnych na papierze kredowym, z tekstem, tworzących jedną całość albumową p. t. „Świątynia sławy narodowej” —

26 dodatków humorystycznych, zawierających bogato ilustrowaną satyrę polityczną, społeczną i obyczajową p. t. „Śmiech” —

8 dodatków mód, zawierających najnowsze wzory sukien i ubiorów dla pań i dzieci —

6 dodatków książkowych w dużym formacie i oprawie płóciennej, zawierających zajmujące powieści i utwory pisarzy polskich —

1 kalendarz ścienny na rok 1915;

razem 52 zeszyty pisma pięknego i aktualnego oraz 53 dodatki odrębnej i urozmaiconej treści

bez powiększenia prenumeraty.

Prenumeratorzy całorocznicy otrzymają nadto piękną i trwałą okładkę płócienną do albumu „Świątynia sławy narodowej” przy dopłacie 40 kop. na opakowanie i przesyłkę poleconą.

WARUNKI PRZEDPŁATY:

W WARSZAWIE:

Rocznie . . . . . Rb. 6.—
Półrocznie . . . . . „ 3.—
Kwartalnie . . . . . „ 1.20

Za odnoszenie 20 kop. kwart.

Z PRZESYŁKĄ POCZTOWĄ:

Rocznie . . . . . Rb. 7.—
Półrocznie . . . . . „ 3.50
Kwartalnie . . . . . „ 1.75

Za przesyłkę premjum 40 kop.

Adres: „Ziarno, Warszawa, Tamka 46.

EAU DE COLOGNE
AUX FLEURS
ED. PINAUD PARIS

Lecznica chorób skórnych i wenerycznych

D-rów Falka, Golca i Jelnickiego

ulica Wólczańska № 36. — Telefonu 14-81.

Dla chorych stałych (oddzielne pokoje i ogólne sale) i przychodni. (Porada 60 kop. — Godz. przyjęć od 8—9 rano, 11¹/₂—1¹/₂ w południe i 7¹/₂—3¹/₂ wieczorem, w niedzielę i święta od 8—10 rano i od 12¹/₂—1¹/₂ po połud.) Roentgen, leczenie światłem i elektrycznością. — Badanie krwi przy syfilisie. 415

4155

System Taylora

„Talykron”

zaoszczędza dużo czasu, dużo pieniędzy. Gener. przedstawiciel Inż. Ciechanowski i Skonieczny, Kapucyńska 5, tel. 241-40.

Lekeye Tańca!

Kursy: niższy (dla początkujących) 4518
średni (dla zaawansowanych)
wyższy: Mazur, Boston, Two-step, One-step

„Tango” (wykłady specjalne).

Zapisy na grudzień, styczeń i luty przyjmuje

Widzewska 47. Witold Lipiński
Członek Francuskiej Akademii Profesorów Tańca w Paryżu.

Łatwy sposób uniknięcia niekształcącej otyłości i zachowania powabnej wysmukłości. Ze zdumieniem patrzemy, jak niekiedy, nawet bardzo eleganckie

koblety, które, choć zachowały jeszcze czystość i wyrazistość rysów twarzy, dopuściły jednak do rozwoju nadmiernej tuszy, będącej przyczyną pogrubienia w talii, ociążałości ruchów podwójnego podbródka, szerokich bioder, — słowem przedwczesnej starości. Kobieta winna dbać o zachowanie młodości wysmukłości postaci i nie tylko w interesie własnym ale i ze względu na otoczenie obowiązana jest pozbyć się swojej nadmiernej tuszy, co łatwo osiągnąć może, stosując Jodyrinę Dr. Deschamp'a (*Jodyrine du Dr. Deschamp*). Znakomity ten środek bez względu na stopień otyłości i wiek pozwala na ponowne odzyskanie utraconego chwilowo czaru młodości. Nadmienić przytem wypada, że w miarę zmniejszania się otyłości ustępują wszystkie zaburzenia, które ona powoduje, jako to: ociążałość, senność, niechęć do pracy, przygnębienia, bicie serca i t. d. Jodyrinę Dr. Deschamp'a nabyć można w każdej aptece lub w składzie aptecznym, przy pudełku znajduje się szczegółowy opis ze sposobem użycia w języku polskim. 4247

Wesoły domek

Z pośród znanych mi dziełatek
wielce miłą jedną znam,
Gdyby tak mniej miała latek,
kto wie — złapałbym się sam!..
Choć ma posażek mały
Zmienia chłopców co trzy dni,
A śmieje się przez dzień cały
Hi—hi—hil..
Hi—hi—hil..
Papa hiom owym wtórzy
Prawi córce:—Ty się ceñ!
Gdy ci golec miłość bzdurzy
wskaż mu lepiej zaraz sień...
Poco robić mu nadzieje
niechaj wie, z kim, honor ma;
Papa kontent, więc się śmieje
Ha—ha—hal..
Ha—ha—hal..
Mama także dla córeczki
królewicza rada mieć,
Stroi główkę jej w wstążeczki,
Uczy jak zastawiać sieć
Gdy córunia opowiada
O podbojach plany swe
Mama aż ze śmiechu siada:
He—he—hel..
He—he—hel..
Raz wraz schodzi się młodzieży
W tym wesołym domku kwiat:
Na przyjęcia każdy bieży,
Choć trzydzieści pannie lat,
Każdy szepcze wyznań słowa,
Lecz mu myśl zaprzęta to,
Ze tu koniak jest Szustowa
Ho—ho—hol..
Ho—ho—hol..
Gdy się więc natańczą młodzi
I pokrzepią siły swe,
Tata z mamą smutny chodzi

Marya Cesky.

Zbrodniarz.

— Pójdziecie jutro na robotę... 29 i ty, pan doktor kazał pracować ci na powietrzu... no, a że przez te trzy lata sprawiałeś się dobrze, więc zarząd więzienia pozwala ci na tę ulgę.

Milczał... nie podniósł nawet pochylonej z przyzwyczajenia głowy. Z szarego więziennego uniformu wychylała się, ta za ciężka, zda się, do rozmiarów korpusu głowa, pokryta ostrym, szpicinowatym włosiem, z silnie rozwiniętą szczęką dolną, ostrym nosem i parą oczu dziwnie obojętnych w wyrazie... Pogardliwym spojrzeniem obrzucił dozorcę postać więźnia.

— No cóż, nie cieszysz się?

— Wszystko mi jedno...

— Pan doktor powiedział, że jak będziesz pracować na powietrzu, będzie ci lepiej, przestanie ci boleć w piersiach... Rozumiesz? Może wyzdrowiejesz nawet.

— Wszystko mi jedno...

— Wdzięcznym mi być nawet nie umiesz.

— Za co?

Dozorca wzruszył ramionami i odszedł, żal mu było więźnia. Ostatecznie nic dziwnego, że mu wszystko jedno, te szare ponure mury, dożywotnie więzienie... krócej, czy dłużej... A przecie niektórzy ludzie mają ciężkie życie — myślał i równocześnie czuł się jak bogacz wobec nędzarzy... Miał swobodę, dom własny, żonę młodą, a taki biedak...

Westchnął i uśmiechnął się, prężąc swoje silne młode ciało, głuszając budzącą się litość fra-

Córka również kryje Izę,
Zasię młodzież daje nura
I na schodach co ma tchu
Wesolutko rżnie mazura
Hu—hu—hul..
Hu—hu—hul..

4513

Tiedemann i rusini.

Tiedemann z listu rusińskiego Komitetu prawnego w Wiedniu i zartykułu lwowskiej Swobody wyczuł, że w radykalnych ich przywódcach znajduje znakomity materiał do zaszkodzenia polakom z Galicji z jednej, a zmniejszenia przychylności robotników polskich do Niemiec z drugiej strony. Pruski konserwatysta z nienawiści do polaków podał do tego dzieła rękę na pół socjalistycznym rusińskim radykałom, na których czoło wysunął się ksiądz katolicki obrządku greckiego, Hanyckij. Od lat 10 już trwa ten stosunek, jak o tem świadczy ich wzajemna korespondencya, przez ten czas prowadzona, a która tu cała zostanie ujawniona. Ostatni list z Berlina do „męża zaufania“ narodnego Komitetu nosi datę 20 września 1913.

Hanyckij u Tiedemanna w Jeziorkach.

Tiedemann cenił pomoc, jaką znalazł w Hanyckim w dziele antypolskim, lecz zrazu był wobec niego ostrożnym, jak o tem świadczy list jego, pisany do v. Pilisa, adresowany do Lwowa: Jeziorki, 4 sierpnia 1903.

J. Wielmożny Pan v. Pilis

Lwów, Hotel „George“.

Dnia 27 lipca r. b. odwiedził mnie w Jeziorkach, zaopatrzony w pełnomocnictwo rusińskiego Komitetu narodnego, Pater Vladimir Hanyckij, rusiński proboszcz i członek najwyższego rusińskiego wykonawczego Komitetu narodowego (Mitglied des obersten ruthenischen National-Executiv-Comites), z Rudna w archidiecezji niemieckiej i był przepełniony czysto niemieckimi uczuciami. Według jego twierdzenia ma być 9—10000 rusińskich robotników, rozrzuconych po całych Niemczech, przeważnie jednak na Ślązku, w Poznańskim, w Zachodnich i Wschodnich Prusach.

Bardzo praktyczny ten duchowny odbywa podróż okólną celem pastoryzacji rusinów, ekonomicznego uświadamiania ich i nawiązania nowych stosunków. Skarżył się na robotę agentów, którzy biorą opłaty po 10 do 12 marek za robotnika. Narodni Komitet chce to z robotnikami załatwiać wprost za opłatą 2—3 marek. Mówił, że istnieje w Galicji, na Węgrzech i Buko-

winie 3 i pół miliona rusinów. Na Bukowinie wychodzi pismo po niemiecku, w Wiedniu „Ruthenische Revue“ Sembratowycza, że zaleca się udzielenie poparcia temu pismu i wydawanie pisma niemieckiego we Lwowie (wychodzi już od 7 lat pod nazwą „Deutsches Volksblatt für Galizien“, raz na tydzień, pod redakcją Rudolfa Tölkera, mieszkającego przy ul. Zielonej nr. 13. Drukowane jest w drukarni rusińskiego Diła. Pobiera stałe subwencje od zarządu—przyp. autora).

Ograniczyłem się do wysłuchania bardzo interesujących informacji pana Hanyckiego, zresztą zachowałem zupełną rezerwę. Stosunek z rusińskim Komitetem narodowym może mieć dla nas wartość na przypadek, że nie uda nam się w pierwszych latach sprowadzić odpowiedniej masy niemieckich robotników z Galicji; w takim razie musielibyśmy wyręczać się rusinami (wir müssten dann zur Aushilfe Ruthenen nehmen).

Całe nasze staranie musi być skierowane w tym celu, żeby w przyszłości polscy robotnicy tak z Galicji jak z Rosji nie byli potrzebni i nie zostali dopuszczeni.

H. v. T.-S.

(To znaczy: Heinrich von Tiedemann-Seeheim (Jeziorki).

Ani Hanyckij ani Narodnyj Komitet listu tego nie znają. Czy nie zarumienią się teraz, przeczytawszy go, na to traktowanie rusinów ze strony wodza hakatystów, ich sojuszników — od wyręczenia?

Rusini pomagają rozwiązać kwestyę polską w Prusiech.

Bardzo znamienity jest następujący list Hanyckiego do Tiedemanna:

Rudno, 8. lutego 1904.

W odpowiedzi na wielce szanowne pismo Pańskie z 5 b. m. donoszę, co następuje:

W roku zeszłym było (w Niemczech) zatrudnionych przeszło 10,000 robotników (scil. rusińskich), o których rusiński Narodni Komitet ma wiadomość. Byli rozrzucony po całych Niemczech, a mianowicie na Ślązku, w Poznańskim, Prusach (Zachodnich i Wschodnich), na Pomorzu, w Brandeburgii, Saksonii, Bawaryi, Alzacji, Lotaryngii, w Hanowerze. Być może, że i w innych prowincjach. Obecnie liczba ta stanie się nawet pięć razy większą. Agitacya przybiera ogromne rozmiary. Wszystko, co tylko żyje i po rusińsku narodowo czuje, agituje, ażeby w szukaniu pracy zwrócić się do Niemiec. Agitują płatni agitatorzy duchowni, wszystkie rusińskie gazety, a nawet ordynaryaty biskupie

zesem, ha no, dobrze mu tak, po co mordował.

Więzień plótł dalej koszyk, pręty wikliny zginał i prostując... przez zakratowane okno wślizgnął się promień słońca wiosennego i rozjaśnił szary mur, brzeg ławki i w stosach wikliny wywołał ciepły, zielony ton. Więzień w płamę słoneczną wzrok utkwiał, myślał o tej pracy jutrzejszej na wolnym powietrzu z lękiem niemal, przyzwyczaił się do tych ścian szarych, ponurych, do przechadzki po brukowanym, nagim dziedzińcu... do połysku bagnetu, do silnej postaci dozorczy, przyczy więziennych, pleceni koszyków i rozmyślał... I do tego, że długi, długi szereg takich dni ma przed sobą... że jutro będzie dla niego do wczoraj i dziś tak bliźniaczo podobne. Poza tem zobojeźniało mu wszystko, a odczuł ten dziwny ból w głębi płuca, gdy rano budził się z wrażeniem braku powietrza i śmiertelnego lęku i spoconymi rękami nacierał na siebie koc, by się wewnętrznie zimno obronić, gdy po kaszlu dziwny słony smak przepętnia mu usta — czuł, że kara jego dobiega już końca, a wszystko, co minęło, przypominało mu się jak przez mgłę tylko.

A trzy lata... te trzy lata więzienia, wydawały mu się takim bezkresnym przeciągiem czasu! Wszak zginęła w nich jego młodość, siła, zdrowie, a on sam z przed owych lat wydawał się sobie jakąś istotą obcą i niezrozumiałą, na którą spoglądał czasem z podziwem, czasem z lękiem, a czasem z głębokim żalem.

Pamięta, gdy go tu zamknięto, z jaką wściekłością rozbił się o ściany celi, szalał poprostu, płakał, myślał o ucieczce, krwawił palce na tych murach wilgotnych, tarztał się w atakach rozpacz po tej podłodze.

Każda myśl jego była krzykiem o wolność, o swobodę i to pragnienie zabijało w nim niemal patnięć spełnionego czynu. Czasem tylko... gdy wyczerpany szatem, rzucił się na bariog więzienny, wracała mu wizya zbrodni spełnionej z taką dziwną jaskrawością, że była dla niego jakgdyby powtórzeniem chwili owej.

Pod przykniętymi powiekami widział znowu kąt karczmy, rozświetlonej słabo lampką naftową... szeregi fiasek płaskich i pekątých, woń spirytusu wdzierająca mu się w nozdrza, czuł chłód szyby, do której tulił twarz, patrząc z zewnątrz.

I widział znowu Hanę z jej pełnią kobiecej urody, zarabiającą ciasto, widział, jak jej silna ręka zagłębiała się w dzieży miarowym ruchem, a świeże usta nuciły piosenkę...

Już miał zapukać w szybę, by ją wywołać w pięć księżycowej nocy, by w te świeże usta wpić się pocałunkami swych warg spragnionych... gdy tuż obok jasnej postaci dziewczyny dojrzał cień karczmarza. Ugrzecznona, wечноnie uśmiechnięta twarz młodego żyda była teraz dziwnie inna, rozpalone oczy dyszały pożądaniem, szarpała ręka zaciemniła się na białej haftowanej koszuli dziewczyny.

Jakiś szept... zniżony, gorący, jak płomień, zerwał się z jej ust cichy, zgłuszony jego pocałunkiem, krzyk radości... tęsknoty. A wtedy ujrzały oczy przytulonego do szyby Pawła połysk siekiery, opartej o piec, świeżo wyostrzonej... siekiery, którą dzisiaj drzewo Hance rąbał i która tak lekko bez wysiłku, rozbiła pniaki na drewna.

(d. c. n.)

godzą się na wydanie rozporządzeń, ażeby proboszcze wzywali parafian z ambon, by się udawali do Niemiec i tam się porządnie prowadzili.

Jurysdykcję nad nimi ma mieć arcybiskup we Lwowie i to na całe Niemcy. Ma mu służyć prawo wysyłania duchownych dla pastoryzacji zatrudnionych w Niemczech rusińskich robotników. (Polskim biskupom odnośnie do robotników z Galicji i Królestwa prawo to nie służy, kardynał Kopp i rząd pruski na to nie pozwalają — przyp. aut.).

Pod wpływem kwestyi robotniczej w Niemczech stała się i kwestya polska większą i trudniejszą. Polacy zalewają jako robotnicy prawie całe Niemcy. Rusiński Narodni Komitet ma na celu temu zaradzić z pomocą rusińskich robotników. Wspólny nieprzyjaciel ma nam też dać wspólne i te same środki do ręki w tej walce. Każdy narodowo myślący niemiec winien starać się tylko o rusińskich robotników, a polskich odrzucić (die polnischen wegweisen).

Każdy prawdziwy niemiec winien rusinów uczyć języka niemieckiego, a język polski, jako środek porozumienia się pracodawcy z pracobiorcą, usunąć. Najlepszym środkiem do powstrzymania napływu polskich robotników do Niemiec byłoby udzielenie rusińskiemu Narodniemu Komitetowi koncesyi do sprowadzania rusińskich robotników do Niemiec.

W tym celu należy zaraz na granicy zaprowadzić surową kontrolę nad robotnikami, udającymi się do Niemiec i polaków zwolna (nach und nach) zupełnie powstrzymać. Gdyby JW pan to przeprowadził i gdyby ten środek zastosowano na granicy rosyjskiej, to kwestya polska stałaby się o połowę mniej groźną i mniej ważną.

Dalsza walka i stosunki z polakami wymagałyby tych samych środków i tego samego sposobu walki, zarówno po stronie Niemców, jak i po stronie rusinów.

Co do przesiedlania Niemców (scil. galicyjskich) do Niemiec traktuje się je także w odpowiedni sposób. Wielu rusinów wykupiło gospodarstwa niemieckie w moim sąsiedztwie. Obecnie rusiński Narodni Komitet pisal do swoich mężów zaufania w Ameryce, aby zatrudnionych tam w kopalniach rusinów namówili do wykupienia niemieckich gospodarstw pod Kołomyją. Tylko, że z powodu porządnycy budynków mieszkalnych i gospodarczych cena tych gospodarstw będzie nieco za wysoka. Mamy jednak nadzieję, że się to wszystko da przeprowadzić.

Jest obecnie do nabycia polski majątek książy 20,000 mórg (pruskich), cena wynosi około 2 milionów marek. Jest w nim wiele lasu, stawów z młynem (znaczy staw grodecki), cena jest bardzo przystępna. Byłoby dobrze, żeby Niemiec to kupił, lub żeby udzielono rusinom pomocy do nabycia go.

Piszę także do Centrali w sprawie Niemców.

Dziękując za życzliwą i łaskawą dobroć Jaśnie W-go Pana i składając całe nasze nadzieje w jego wszechmocne ręce (unsere ganze Hoffnung in Ihre allmächtigen Händen belassen)

Pozostaję z najgłębszym szacunkiem

Hanyckyj.

Jak widzimy z tego bardzo charakterystycznego listu „mąż zaufania“ Narodnego Komitetu chciałby odrazu całej dokonać roboty. Nie gardzi nawet handlem majątków, wyciągając zarazem rękę do „wszechmocy“ wodza hakatystów.

Po skonie Zaleskiego.

Wiedeń 28 grudnia.

Z gabinetu hr. Stuerghka ubyło dwóch ministrów-polaków: Długosz podał się do dymisji, Zaleski umarł.

Na miejsce Długosza ma być mianowany Cwikliński, ministeryum skarbu tymczasowo objął szef sekcyi, tajny radca dr. August bar. Engel v. Mainfelden; czy teka ministra dostanie się polakowi, niewiadomo.

Rodzina zmarłego ministra Zaleskiego otrzymała mnóstwo telegramów i pism kondolencyjnych. Na trumnie złożono bardzo wiele wieńców.

Między innymi znajdują się tam wieńce od cesarza, od arcyksiążąt, prezydenta ministrów, od wszystkich ministrów i t. d.

Zwłoki Zaleskiego przewieziono będą wprost z Meranu do Lwowa, gdzie w sobotę 3 stycznia odbędzie się o godz. 11 rano w katedrze rzymsko-katolickiej nabożeństwo żałobne.

W zastępstwie cesarza weźmie udział w pogrzebie starszy mistrz ceremonii, hr. Chołojewski.

Minister Zaleski wyraził przed śmiercią życzenie, aby na grobie jego nie składano wieńców i na pogrzebie nie wygłaszano mów.

Trumna ze zwłokami przewieziono w piątek do miejskiej kaplicy przedpogrzebowej w Meranie, a stamtąd wprost na dworzec kolejowy.

Rodzina hr. Zaleskiego wyjechała już do Lwowa.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Gostawa. Jutro Ludomila.

TEATR POLSKI. (Cegielniana nr 65). Jutro „Siostra Helena“. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

MUZEUŃ NAUKI I SZTUKI (Piotrkowska nr. 91) otwarte codziennie od godz. 4 pp. do 10 wieczorem; a w niedziele i święta od godziny 12 w południe do 10 wieczorem.

KRONIKA.

(—) **Prawo o wychodźstwie.** Po długich podróżach po różnych kancelarych ministerialnych, komisjach i naradach projekt „o wychodźstwie zarobkowym zagranicę“ został złożony Radzie ministrów.

Przewóz morzem podróżnych udających się na zarobki zagranicę dozwolony ma być tylko przedsiębiorstwom, które otrzymały na to pozwolenie; pozwolenia takie otrzymywać mogą tylko rosyjskie tow. żeglugi, o ile złożą kaucyę w kwocie 100,000 rb. Pozwolenie takie ma być co roku odnawiane.

(—) **Czas 24-godzinny.** Ministeryum komunikacyi ukończyło już prace przedwstępne w sprawie zaprowadzenia na kolejach skarbowych czasu 24-godzinnego.

Obliczono, że wprowadzenie tej reformy kosztować będzie zaledwie rb. 40,000 (przeróbka zegarów), co się opłaci w znacznej mierze, według bowiem obliczenia na jednej linii kolejowej praca telegrafu skrócona zostanie o 30 milionów wyrazów przez rok, skutkiem tylko opuszczania terminów: „po południu“ i „po północy“.

(a) **Łódź - Moskwa.** Tutejszy oddział telegraficzny rozpoczął bezpośrednią pracę z Moskwą. Wszelkie telegramy idą bezpośrednio z Łodzi do Moskwy.

(e) **Restauracye przy kolejach.** Według prawa dróg żelaznych restauracye i wogóle zakłady sprzedające napoje wyskokowe nie mogą znajdować się bliżej linii kolejowej, niż 30 sążni.

Sprawa ta niejednokrotnie poruszana była przez zarząd kolei Warszawsko-Wiedeńskiej ze względu na konkurencyę czynionę bufetom kolejowym przez znajdujące się przy stacyach karczmy, których kilka w swoim czasie na zasadzie tego prawa zamknięto.

Obecnie, po przejściu drogi W. W. na rzecz rządu, zarząd tej drogi poruszył sprawę i wystąpił do ministeryum o zamknięcie wszystkich restauracyj znajdujących się od linii kolejowej mniej niż 30 sążni.

W sprawie tej zbierane są dane w zarządach akcyzy.

(a) **Nowa filja pocztowa.** W roku przyszłym otwarta będzie piąta filja pocztowo-telegraficzna przy ulicy Rokicińskiej, w pobliżu składu monopolowego.

(a) **Zawieszenie wypłat.** Zawiesili wypłaty: W Proskurowie, firma „Nuchim Szpilberg“, pasywa 60,000 rubli; w Winnicy guberni Podolskiej, Awron Unikel, właściciel składu towarów sukienno-manufakturnych, pasywa 30,000 rubli;

w Berdyczowie, firma „Aba Tubenszlak“, pasywa 40,000 rubli; w Ekaterynostawiu „Józef Roweński“, pasywa 50,000 rubli; w Marzhanowie, gub. Chełmskiej, Abram Zawadowski, pasywa 40,000 rubli; w Łagańsku Aleksander Goranicyn, pasywa 50,000 rubli; w Ekaterynostawiu, „Lejba Bragman“, pasywa 60,000 rubli.

(e) **Konserwacya szos.** W dniu jutrzejszym 30 b. m. w piotrkowskim rządzie gubernialnym odbędzie się licytacya na konserwacyę szos w gubernii piotrkowskiej w r. 1914.

Licytacya rozpocznie się od sumy 353 tys. rb. w dół. Z sumy tej na konserwacyę szos w powiecie łódzkim wyznaczono największy fundusz, bo około 80 tys. rb.

Koszta konserwacyi pokryje podatek drogowy.

(e) **Budowa szos.** Rząd gubernialny piotrkowski postanowił w roku 1914 dokonać budowy nowych szos w czterech powiatach, a mianowicie: będzińskim, noworadomskim, piotrkowskim i łaskim ogółem przestrzeni około 40 wiorst.

Koszt tej budowy wyniesie około 280 tys. rubli.

(a) **Powiększenie straży ogniowej miejskiej.** Na ostatnim posiedzeniu w magistracie rozważano sprawę powiększenia straży ogniowej miejskiej. Postanowiono powiększyć personel torników i pompierów o kilkunastu oraz utworzyć nową posadę pomocnika naczelnika straży, nadto powiększyć pobieranie pensyi przez dotychczasowy personel.

W ten sposób wydatek roczny na utrzymanie straży ogniowej miejskiej powiększy się o 11,000 rb.

Wybrano komisję, która opracuje szczegółowy projekt reorganizacyi straży, aby go następnie przedstawić do zatwierdzenia ministeryum.

(x) **Zakończenie starego roku.** W nadchodzącą środę dnia 31 b. m. odprawione zostaną w kościele św. Krzyża nieszpory na zakończenie starego roku, podczas których ks. Bolesław Karwowski, proboszcz ze Strykowa wygłosi kazanie.

(a) **Z tow. kolei elektrycznych dojazdowych.** W ubiegłą sobotę, o godz. 4 po poł. w lokalu przy ul. Mikołajewskiej nr. 21 odbyło się zwyczajne zebranie ogólne tow. kolei elektrycznych dojazdowych „Łódź — Zgierz — Pabianice — Konstantynów — Aleksandrów — Ruda Pabianicka“.

Przybyło 12 akcyonaryuszów, reprezentujących kapitał 1,307,000 czyli 94.7 proc. całego kapitału akcyjnego. Przewodniczył p. Ernest Wever. Zatwierdzono budżet na rok 1914, przewidujący w dochodzie rb. 601,000 i w rozchodzie rb. 469,217 kop. 15, czyli ewentualny zysk wyniesie rb. 131,782 kop. 85.

Upoważniono zarząd do wyjednania zmian w statucie tow., mianowicie w sprawie utworzenia z kapitału eksploatacyjnego specjalnego funduszu od nieszczęśliwych wypadków, oraz w sprawie przystosowania dla linii tow. praw z d. 26 czerwca 1912 r. o ulgowych warunkach eksploatacyjnych dla dróg dojazdowych.

Wreszcie upoważniono zarząd tow. do wyjednania zatwierdzenia przez ministeryum komunikacyi pozostałości kapitału budowy w sumie 16 tys. rb., zgodnie z § 24 ustawy w ten sposób, aby rb. 3 tys. odpisać na kapitał zapasowy, a resztę wyznaczyć jako wynagrodzenie osobom biorącym udział w budowie.

Do komisji rewizyjnej wybrani zostali pp. R. Schweikert, A. Daube i E. Macher.

(x) **Z tow. zwolenników sportu.** Nowy lokal tow. zwolenników sportu mieszczący się obecnie przy ul. Nowospacerowej nr. 49 jest już zupełnie gotów na akt poświęcenia i otwarcia, jaki odbędzie się w nadchodzącą środę. Dekoracyę sali sportowej, która równocześnie służyć będzie za balową ukończono. Dekoracya dzięki pomysłowi artysty malarza p. Nagibowa z Warszawy przedstawia się bardzo efektownie. Poświęcenia dokona ks. prałat Tymieniecki.

W uroczystości otwarcia lokalu wezmą udział delegacyi pokrewnych stowarzyszeń z Łodzi, Pabjanic i Zgierza oraz dalszych okolic.

Bilety wejścia do wtorku 30 b. m. włącznie wydawać będzie zakład fotograficzny „Marya“.

przy ul. Piotrkowskiej, kupony na wspólną wyczerzę zostały już wykupione.

(x) **Tow. Muzyczne im. Szopena** wraz ze szkołą muzyczną przeprowadza się z dniem 2 stycznia do nowego lokalu przy zbiegu ul. Wólczafskiej z ul. Zieloną. W lokalu tym zarówno tow. jak i szkoła muzyczna mają wszelkie dane do pomyślnego rozwoju: dużą salę na 300 osób z odpowiednią estradą, obszerną garderobą, specjalnie urządzone klasy dla szkoły muzycznej, osobny pokój na kancelaryę, elektryczne oświetlenie, centralne ogrzewanie, przytem zupełnie osobne wejście od ulicy Wólczafskiej.

(x) **Choinka u szopenistów.** Towarzystwo muzyczne imienia Szopena z dniem 1 stycznia r. 1914 przynosi się do nowego, własnego już lokalu przy ul. Wólczafskiej nr. 23 róg Zielonej.

W dniu 4 stycznia r. p. o godz. 3 po poł. odbędzie się otwarcie i poświęcenie lokalu poczem rozpocznie się wielka zabawa dla dzieci przy choince o bardzo urozmaiconym programie

Pomiędzy innymi odbędzie się przedstawienie kinematograficzne i wystawiona zostanie komedia okolicznościowa B. Gorceyńskiego „Gwiazdka błysnęła”. Po zabawie dzieci rozpocznie się wieczór taneczny dla dorosłych.

(x) **Z „Lutni”.** Bardzo zajmująco zapowiada się zabawa, urządzana przez naszych lutnistów w nadchodzącą środę na zakończenie starego roku.

Uczestnicy zabawy zasiądą najpierw do wspólnej kolacji, aby w miłym towarzystwie i sympatycznym nastroju spędzić ostatnie godziny kończącego się roku. Podczas kolacji grono najlepszych amatorów towarzystwa wykona program, złożony z utworów lżejszych, humorystycznych, nadto przygrywać będzie trio smyczkowe.

O północy obecni powitają Rok Nowy, poczem rozpoczną się tańce, jak zwykle w „Lutni” ochocze.

Sądząc z dotychczasowego zainteresowania się zabawą, salony „Lutni” w wieczór sylwestrowski gościć będą bardzo liczne grono członków i przyjaciół towarzystwa.

(x) **Sylwester u handlowców.** W dniu 31 b. m. Stowarzyszenie wzajemnej pomocy pracujących w przemyśle i handlu organizuje w lokalu własnym przy ul. Wólczafskiej № 23 zabawę taneczną; której początek naznaczono na godzinę 9 wieczorem.

Organizatorzy dokładają wszelkich starań, aby wieczór ten pod każdym względem jaknajwięcej urozmaicić, to też napływ gości spodziewany jest liczny.

(x) **Wieczór sylwestrowski.** Koło pracowników drogi żelaznej Fabryczno-Łódzkiej urządza w środę 31 b. m. o godz. 10-ej wieczorem w lokalu własnym, przy ul. Widzewskiej № 73, wieczór „sylwestrowski” z nader urozmaiconym programem.

Po wyczerpaniu części artystycznej nastąpią tańce.

(x) **„Sylwester” w Savoy’u.** Niezwykle interesującą zabawę przygotowuje dla Łódzian zarząd hotelu Savoy na wieczór sylwestrowski, bo oto w nadchodzącą środę w połączonych salonach Savoy’u odbędzie się wielka maskarada w połączeniu z kabaretem „monstre”, w którym udział wezmą pierwszorzędne siły artystyczne naszych teatrów.

Ponadto—między innymi—odtańczony zostanie „Tango” w wykonaniu pp. Rogińskiej i Szczawińskiego i pp. Lewandowskiej i Ciesielskiego, oraz „Tango” w parodii pp. Skrzyckiej i Grodnickiego.

Akompaniować będzie na fortepianie p. Eichstädt.

Artystyczną i efektowną dekorację przygotowali już uproszeni karykaturzyści pp. Tom, Szyk i Haneman.

Stoliki zamawiać należy w kantorze Savoy’u; bilety sprzedają cukiernia Gostomskiego oraz kawiarnia Savoy’u.

Do tańca przygrywać będzie między innymi orkiestra węgierska i mandolinistów.

(e) **Zjazd weterynarzy.** W tych dniach wyjeżdża do Charkowa weterynarz powiatu piotrkowskiego p. Majewski, delegowany przez rząd gubernialny piotrkowski na zjazd weterynarzy, jaki ma się tam odbyć w początku stycznia.

(a) **Odmowa.** Gubernator piotrkowski odmówił Stowarzyszeniu pracowników handlowych pozwolenia na urządzenie odczytów, jakie wygłosić miał Edward Grabowski z Warszawy p. t. „Prawo handlowe i rządu w Zachodniej Europie”.

(x) **Hypnotyzm.** Okólnikiem wydanym przez zarząd główny rady lekarskiej przy ministerium spraw wewnętrznych, stosowanie hypnotyzmu, jako środka leczniczego — dozwolone jest tylko lekarzom.

(x) **Sprostowanie.** Na zasadzie artykułu 114 ustawy cenzuralnej inspektor do spraw prasowych nadesłał nam następujące sprostowanie:

W № 293 „Rozwoju” z d. 22 grudnia r. b. zamieszczono, że 17-letni Kazimierz Rachalewski, uczeń gimnazjum Witanowskiego, wystrzelił z floweru Monte Cristo zraniał 5-letniego Józefa Jakimacha. Zamieszczona wzmianka nie zgadza się z rzeczywistością, ponieważ pomiędzy uczniami gimnazjum Witanowskiego niema ucznia tego nazwiska. W początkach obecnego roku szkolnego we wrześniu był przyjęty Rachalewski po złożeniu egzaminu do klasy II, ale w październiku postanowieniem rady pedagogicznej został z gimnazjum wydalony.

(h) **Ostatnia posługa.** Wczoraj z kolei fabryczno-Łódzkiej na stary cmentarz ewangelicki przeprowadzono zwłoki ś. p. Tomasza Horoksa b. dyrektora fabryki I. Poznańskiego. Orszak pogrzebowy tworzyli robotnicy, straż ogniowa ochotnicza, urzędnicy biura Poznańskich i sami pp. Poznańscy.

Na cmentarzu wygłosili mowy pastorowie Gundlach i Hadryan.

(a) **Gratyfikacja.** Z powodu 15-letniego istnienia Tow. kolei elektrycznej miejskiej, zarząd tej instytucji postanowił wypłacić tytułem gratyfikacji dwumiesięczną pensję tym z pośród personelu maszynistów, konduktorów i kontrolerów, którzy przeszli 15 lat. Liczba takich oficyalistów wynosi 22.

(a) **Uwolnienie.** Za kaucją 10,000 rb. wypuszczono z więzienia piotrkowskiego Mendla Frenkla, zamieszkanego w sprawę 32-ch oskarżonych o rozmyślne kalectwo, w celu uwalniania popisowych od służby wojskowej.

(a) **O kradzież.** Drugi wydział karny sądu okręgowego piotrkowskiego rozpatrywał w tych dniach sprawę 38 letniego Józefa Minderskiego, 33 letniego Józefa Wawrowskiego, 32 letniego Antoniego Jerzaka, 38 letniego Juliana Subczyńskiego, oskarżonych: pierwszy o kradzież wraz z innymi z fabryki Kligera, przy ulicy Smugowej № 12 siedemdziesięciu czterech paczek przędzy bawełnianej oraz 10 sztuk towaru surowego, ogólnej wartości przeszło 600 rubli, pozostali zaś, iż ukryli skradziony towar i zbyli go za bezcen.

Minderski prócz powyższego oskarżony był o kradzież 7-iu paszportów, należących do robotników fabryki Kligera.

Sąd skazał Minderskiego i Wawrowskiego po 6 miesięcy więzienia, pozostałych uwolnił.

(e) **Incydent w sądzie.** W tych dniach sędzia pokoju VIII rewiru m. Łodzi rozważał sprawę Gerszona Lewkowskiego, litwaka, oskarżonego o zakłócenie spokoju publicznego.

Sędzia skazał L. na 5 rb. grzywny z zamianą na 1 dzień aresztu.

Podczas rozpraw sądowych L. obraził słownie rewirowego Jaktusiuka, który był świadkiem w powyższej sprawie, na skutek czego sędzia spisał natychmiast protokół i na zasadzie art. 287 kod. kar. skazał Lewkowskiego na 6 miesięcy więzienia, polecając bezzwłocznie osadzić w areszcie aż do złożenia kaucji. Ponieważ L. złożył kaucję, wypuszczono go na wolność aż do uprawomocnienia się wyroku.

(a) **Napad.** Onegdaj w nocy gdy przez ul. Srebrzyńską wracał do domu p. Feliks Łysakowski w towarzystwie kilku znajomych kobiet, podbiegło do niego 4 wyrostków uzbrojonych w noże, powalili Ł. na ziemię i zaczęli go rewidować.

Na wszczęty przez wystraszone kobiety alarm, nadbiegli przechodzący tamędy przypadkowo agenci policji śledczej i dwóch napastników aresztowali, inni zaś zdołali zbiec.

Stwierdzono, że aresztowani, przy których znaleziono duży nóż składany, nazywają się: 18-letni Feliks Karabiewski i 17-letni Stanisław Hak.

(a) **Kradzieże.** Na stacji Łódź-fabryczna skradziono Chilowi Szeinfinklowi, zamieszkałemu przy ul. Zielonej nr. 73, portfel, w którym znajdowało się 120 rubli gotówką i różne dokumenty.

— Jazącemu tramwajem nr. 8, Włodzimierzowi Chmacewiczowi z Sosnowca, skradziono zegarek złoty z dewizką, medalion i inne rzeczy, wartości przeszło 250 rb.

— Z mieszkania Michała Widyńskiego, przy ul. Wagnera nr. 21, skradziono różne rzeczy, wartości 250 rb.

(p) **W trybach.** Na ul. Pańskiej nr. 29 Julianna Gajewska, właścicielka maglu pochwycona trybami, odniosła złamanie dwóch palców u lewej ręki.

Opatrzono ją na stacji Pogotowia.

(p) **Ze schodów** domu przy ulicy Piotrkowskiej nr. 118 spadła wczoraj Józefa Bąk, żona robotnika, lat 38 i odniosła ranę głowy, nadłamanie żeber i straciła przytomność.

Rany opatrzył i przytomność wrócił lekarz Pogotowia.

(p) **Zamach samobójczy.** Wczoraj w południe w mieszkaniu w domu przy ul. Kątnej nr. 34 usiłowała wczoraj otruć się karbolem Eleonora F., żona strażnika, lat 30.

Po udzieleniu desperatce doraźnej pomocy na miejscu wypadku przez lekarza Pogotowia, w stanie ciężkim odwieziono ją do szpitala Aleksandra. Przyczyna rozpaczywego kroku nieznana.

(p) **Szczęśliwy upadek.** Wczoraj na ul. Staro-Zarzewskiej nr. 145 Alfred Gajewski, bez zajęcia, lat 18, mieszkający przy rodzinie, przez własną nieostrożność spadł z okna II piętra na bruk w podwórzu.

Upadek był bardzo szczęśliwy: bo G. prócz nadwzięcia lewej nogi, innego szwanku nie poniósł.

Doraźnej pomocy udzielił mu lekarz Pogotowia.

*

(a) **Jasełka w okolicy.** Nauczycielka w Kurawicach, p. J. M. Bunclerówna, uzyskała pozwolenie na urządzenie szeregu przedstawień jasełkowych w miesiącach styczniu i lutym r. p.

(e) **Zabity przez pociąg.** Na stacji Kolużki kolei Fabryczno-Łódzkiej podczas manewrowania pociągów wpadł pod wagony Jan Sioda i zginął na miejscu.

(a) **Zarejestrowana ustawa.** Piotrkowska komisya gubernialna do spraw stowarzyszeń i związków zarejestrowała ustawę Tow. gimnastycznego powstałego w Rzgowie. Założycielami Towarzystwa tego są: ks. Skowronek, proboszcz rzgowski i sędzia gminny p. Jan Grzybowski.

(a) **Groźny pożar w Strykowie.** W sobotę ubiegłą o godz. 5 nad ranem, w posesyi Józefa Szuberta i Jankla Perli w Strykowie, na Rynku, w pobliżu kościoła katolickiego, wynikł pożar. Ogień wszczął się w oficynie, zamieszkaną przez dwóch lokatorów, i stąd, podsycany, zalegając w ciągu ubiegłych dni wicherą, rozszerzył się na przeciwległą oficynę, w której mieściła się piekarnia Szuberta, a następnie na dom frontowy, w którym, oprócz mieszkań właścicieli posesyj, mieściły się sklep kolonialny Szuberta i skład sukna Perlego.

Ratunek niesły straż ochotnicza miejscowa i straż z Główna. Po dwugodzinnych wysiłkach pożar umiejscowiono.

Z posesyi S. i P. pozostały tylko zgłiszczca. Straty w budynkach, sprzętach i towarze wynoszą około 10 tys. rb.

Z lokatorów najwięcej ucierpiał Moszek Lewkowicz, który stracił w ogniu całe mienie.

Przyczyna pożaru niewiadoma.

(e) **Pożar w fabryce „Zawiercie”.** W dniu 24 b. m. o godz. 8 rano w fabryce tow. akc. „Zawiercie”, którego filia zarządu znajduje się w Łodzi, w gmachu, gdzie mieszczą się pokoje gościnne, wynikł pożar, przyczyna którego nie została wyjaśniona.

Do pożaru pośpieszyła straż ogniowa tegoż tow., lecz niestety zatrzymana została przed przejazdem kolejowym gdzie manewrowały pociągi towarowe i przez dłuższy czas nie mogła się przedostać. Dzięki dostatecznej liczbie ludzi którzy pośpieszyli na ratunek i obfitości wody na miejscu, pożar nie przyjął groźniejszych rozmiarów. Spaliła się klatka schodowa i dwa pokoje umeblowane.

(e) **Oddanie szosy prywatnej rządowi.** Właściciel majątku Kruszyna ks. Lubomirski zbudował własnym kosztem szosę do stacji kolejowej Widzew i zwrócił się z prośbą o zaliczenie tej szosy do liczby szos rządowych.

Obecnie nadeszło zawiadomienie ministerium spraw wewnętrznych, że szosa została przemianowana na rządową i konserwacja jej odbywać się będzie kosztem podatku drogowego.

S Z T U K A.

(x) Teatr Polski. Z kancelaryi teatralnej komunikują nam:

We wtorek najnowsza farsa z repertuaru sceny warszawskiej „Siostra Helena“.

W środę po raz 16 arcydzieło w 6 aktach „Orle“ — Rostanda, które nie przestaje być magnesem dla teatru Polskiego. Ostatnie przedstawienia tej wspaniałej sztuki były przepelnione a publiczność z entuzjazmem przyjmowała sztukę i artystów, którzy grają ją koncertowo.

We czwartek na powitanie nowego roku odegrana będzie po poł. efektowna sztuka w 5 aktach H. Sienkiewicza „Ogniem i mieczem“, wieczorem po raz 17 arcydzieło Rostanda w 6-ciu aktach „Orle“.

W piątek pełna humoru swojskiego komedya polska Kamińskiego „Krakowiacy i górale“ z muzyką Kurpińskiego.

W sobotę po poł. po cenach najniższych głośna sztuka w 5 aktach Kościńskiego „Zły duch“, wieczorem po raz 18 arcydzieło Rostanda w 6 aktach „Orle“ z p. Biegańskim w roli tytułowej.

Mnóstwo przykrych środków przeciw haemorroidom ma zapobiegać i możliwe usuwać zastój w kiszce odchodowej, gdzie kryje się najgłówniejsza przyczyna tych dokuczliwych cierpień.—Najłatwiej i najtaniej osiągnąć można ten cel za pomocą systematycznego zazywania oddawna wypróbowanej wody gorzkiej Franciszka Józefa—codziennie w ilości pół do całego kieliszka od wina przed śniadaniem.—Szybkie, a przytem nadzwyczaj łagodne działanie czyszczące tego źródła mineralnego zostało uznane przez wiele tysięcy osób uzdrowionych. Pewien szlachcic z Pomorza wyraża się, jak następuje: „Naturalna Woda gorzka Franciszka Józefa wyleczyła zupełnie siostrę moją, która strasznie cierpiała skutkiem haemorroidów.—Gdy tylko usłyszę, że ludzie uskarżać się będą na podobne cierpienia, będę zawsze polecał Wodę gorzką Franciszka Józefa, jako doskonały środek czyszczący“. Do nabycia w aptekach, składach aptecznych i składach wód mineralnych.

2151

TELEGRAMY.

Niemcy w Turcyi.

KONSTANTYNOPOL, 28-go gruana (wł.) Dwaj podpułkownicy niemieccy: Perrinet i Feldman otrzymali nominacje na szefów sekcji w tureckim sztabie generalnym.

Burzliwy sejm.

ZAGRZEB, 28 grudnia (wł.) Burzliwa sesja sejmiku chorwackiego, zwołanego po raz pierwszy do przywrócenia praw konstytucyjnych dla Chorwacyi, rozpoczęta w sobotę po południu, zakończyła się dziś rano zupełnem zwycięstwem rządowej większości.

Nowy gabinet.

SOFIA, 28 grudnia (wł.) Skutkiem dymisji gabinetu Genadjewa rząd znalazł się w kłopotach, ponieważ stanowisko każdego nowego ministerium będzie utrudnione wobec nieudania się różnych prób wytworzenia w sobranii większości rządowej.

Prawdopodobnie utworzone zostanie ministerium składane, czyli t. zw. koncentracyjne z Radosławowem i Malinowem.

Strajk.

PARYŻ, 28 grudnia (wł.) Z Konstantynopola telegrafują: Robotnicy z arsenału tutejszego porzucili od dnia wczorajszego roboty, żądając podwyższenia płacy.

Odrzucony projekt.

PARYŻ, 28 grudnia (wł.) Senat francuski odrzucił na posiedzeniu wczorajszym projekt podwyższenia żołdu oficerom. Następnie b. prezes ministrów, Ribot, wystąpił nader ostro przeciw obecnej sytuacji, a w końcu zabrał głos minister skarbu Caillaux, uzasadniając konieczność zaciągnięcia pożyczki.

„Herione“.

NOWY-JORL, 28 grudnia (wł.) Do portu Honduras zawinął dziś krążownik angielski „Her-

ione“ wraz załogą, złożoną z 600 ludzi. Fakt ten wywołał wśród rządu St. Zjednoczonych w Waszyngtonie wielkie zaniepokojenie, ponieważ Stany obawiają się coraz bardziej wmięszanie się Anglii w sprawę meksykańską.

Z ostatniej chwili.

Dymisya Długosza.

Wiedeń, 29 grudnia (wł.) Wczorajsza „Wiener Ztg.“ ogłasza pismo odręczne cesarza następującej treści:

„Kochany Długoszu! Zwalniam pana w łasce na pańską prośbę z urzędu mego ministra, z uznaniem dla pańskich zasług, spełnionych z wiernem oddaniem. Franciszek“.

Jak widać, wbrew oczekiwaniom, pismo cesarskie jest bardzo łaskawe.

Nominacya następcy Długosza nastąpi w połowie bieżącego tygodnia po poprzednim porozumieniu się z Kołem Polskiem,

Rekonstrukcyja gabinetu.

Wiedeń, 29 grudnia (wł.) Kierownikiem ministerium skarbu pozostaje nadal bar. Engel. Prezes ministrów nie chce mianować następców Długosza i Zaleskiego bez porozumienia się z Kołem Polskiem.

Z drugiej strony natychmiastowe kompletowanie gabinetu wobec trudności, stawianych przez izbę panów, byłoby przedwczesnem.

Reforma wyborcza.

Lwów, 29 grudnia (wł.) Przywódca rusinów Lewickij był u Korytowskiego i zapytywał go, kiedy wznowione będą obrady nad reformą wyborczą.

Korytowski oświadczył, że w najbliższych dniach reprezentanci obu narodowości powołani zostaną przez prezesa ministrów na naradę w tej sprawie.

Strajk zecerów szerzy się...

Lwów, 29 grudnia (wł.) Wobec strajku zecerów wszystkie drukarnie oprócz 3 spółkowych, należących do samych zecerów, stanęły.

Pisma polskie, w liczbie 6, z wyjątkiem „Wieku Nowego“ i „Gazety Wieczornej“, które wychodzą oddzielnie, połączyły się w celu wydawania wspólnego dziennika p. t. „Gazeta Chwilkowa“.

3 pisma rusińskie również połączyły się w jeden dziennik.

Przesilenie ministeryalne w Serbii.

Białogród, 29 grudnia (wł.) Wbrew wiadomościom prasy europejskiej, dymisya Pasicza nie nastąpiła jeszcze.

O ile na pierwsze posiedzenie zjawiają się wszyscy posłowie, wezwani przez rząd telegraficznie, to gabinet uzyska znaczną większość i dymisya jego stanie się zbyteczna.

Król musi stać...

Sofia, 29 grudnia (wł.) „Dniewnik“ donosi, że agrarysze postanowili wysłuchać spokojnie mowy tronowej króla o tyle tylko, o ile wygłosi ją stojąc.

W razie, gdyby król przemawiał siedząc, jak to było praktykowane dotychczas, to agrarysze również nie powstaną, aby zaprotestować w ten sposób przeciwko podobnemu traktowaniu izby przez króla.

Sejm alzacki.

Strassburg, 29 grudnia (wł.) Sejm alzacki rozpoczyna swe posiedzenia dnia 6 stycznia. Na porządku dziennym pierwszego posiedzenia znajduje się sprawa wyboru prezydium. Zajścia savernskie omówione zostaną przy obradowaniu nad etatem.

Demonstracyja bezrobotnych.

Wiedeń, 29 grudnia (wł.) Wczoraj odbył się tu olbrzymi wiec bezrobotnych. Uczestniczyło przeszło 20,000 pozbawionych pracy. Mówcy, przeważnie posłowie, krytykowali ostro postępowanie rządu, który dotychczas nie zaopiekował się bezrobotnymi.

Po zebraniu usiłowano wykonać pochód przez Ringstr., lecz policya przeszkodziła temu, nie zdołała jednak zapobiedz burzliwej demonstracyi przed gmachem parlamentu.

180 oskarżonych.

Wiedeń, 29 grudnia (wł.) W Marmarocziges rozpoczął się proces przeciwko Kubaliukowi i jego 180 współnikom, oskarżonym o propagandę wrogą Austrii i o przeciąganie na prawosławie ludności unickiej na Węgrzech. Kubaliuk był poprzednio leśniczym, następnie stał się misyonarzem, a obecnie jest mnichem na górze Athos.

Testament kard. Rampolli.

Rzym, 29 grudnia (wł.) Sprawa zaginionego testamentu kard. Rampolli nie schodzi z porządku dziennego. „Messagero“ oświadcza, że zestawienie śmierci Rampolli ze zniknięciem jego papierów przedstawia się nader tajemniczo. Dziennik domaga się ekshumacyi zwłok, gdyż podejrzewa że dokonano tu zbrodni.

Śnieżycyca.

Moguncya, 29 grudnia (wł.) Od wczoraj rano panuje tu silna burza, połączona ze śnieżycą. Wszelka komunikacya w mieście i okolicy została zupełnie przerwana.

Przerwane połączenie.

Berlin, 29 grudnia (wł.) Skutkiem strasznej wichury połączenie telefoniczne z Wiedniem i Paryżem zostało zupełnie przerwane.

Wichura w Niemczech.

Karlsruhe, 29 grudnia (wł.) Panuje tu silny orkan i zawieja, które wyrządziły znaczne szkody. Pozrywane dachy, powywracane drzewa i t. d.

Podobne wiadomości nadchodzą z Frankfurtu n. M., Kolonii, Monachium i innych miast Niemiec.

Demonstracyja antyniemiecka.

Paryż, 29 grudnia (wł.) W jednym z kinematografów tutejszych doszło do burzliwej demonstracyi antyniemieckiej. Kiedy na ekranie ukazało się zdjęcie niemieckiej misyi wojskowej w Konstantynopolu, publiczność poczęła gwizdać i lżyć Niemców. Film usunięto.

Katastrofa kolejowa.

Trewir, 29 grudnia (wł.) W tunelu w pobliżu stacyi Cochem zdarzyła się wczoraj katastrofa kolejowa. Wykoleił się pociąg towarowy i zatarasował tor. W tej chwili nadbiegł z tyłu drugi pociąg, również towarowy i całą siłą uderzył w wykolejony. 40 wagonów zostało doszczętnie strzaskanych. Straty olbrzymie. 2 oficyalistów zostało zabitych i 2 ciężko rannych. Wjazd do tunelu został zabarykadowany. Komunikacya przerwana.

Na gwiazdkę dla biednych złożyli na moje ręce:

P. O. Kinke rb 6, p. Hugowa rb 5; po rb. 10 pp.: Stephanusowa, Thomasowa, A. Lisnerówna, oraz w towarze pp.: Baron Heinzl, K. Kröning, F. Hiller (fartuchy i chusteczki), G. Wercicki (10 chustek, za co szlachetnym ofiarodawcom w imieniu obdarowanych składa serdeczne „Bóg zań!“

4369

Ks. kanonik Szmidel.

Dnia 25 grudnia 1913 roku w majątku Mniszki ziemi Łęczyckiej, w 66 roku życia, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach zasnął w Bogu nasz najukochańszy mąż, ojciec i dziadek

ś. † p.

RADZISŁAW WAŻ-KOZANECKI

b. obywatel ziemski i urzędnik Dr. Żel. Fabr.-Łódzkiej.

Nabożeństwo żałobne odbędzie się we wtorek d. 30 b. m. o godz. 10 rano w kaplicy przedpogrzebowej przy kościele Św. Krzyża w Łodzi, z kąd o godz. 2 i pół po południu nastąpi wyprowadzenie drogich nam zwłok do grobu rodzinnego na Stary cmentarz katolicki, o czym zawiadamia krewnych, przyjaciół i kolegów

Stroskana rodzina.

4450

Z WARSZAWY.

* Wyjazd.

Po trzytygodniowym pobycie w Warszawie wyjechał stąd profesor uniwersytetu w Sofii Peniew, wykładający literatury polską i rosyjską.

* Przyjazd dziennikarza.

Przybył do Warszawy hr. Miłorad Rajczewicz, dalmatyńczyk, podróżujący naokoło świata w motocyklette z polecenia gazety serbskiej „Bałkan”. W ciągu 3 lat przejechał już 120,000 kilometrów, a w ciągu nadchodzącego roku zamierza przebyć jeszcze 60,000 kilometrów podług marszruty Petersburg, Moskwa, Syberya i Ameryka.

* Na cześć Verhaerena.

Resursa kupiecka urządziła wczoraj w salach swoich na cześć Verhaerena, jednego z najgłośniejszych poetów francuskich obecnej doby, bawiącego chwilowo w Warszawie, uroczysty bankiet, w którym wzięli udział liczni przedstawiciele sztuki, literatury i prasy.

Nastrój panował niezwykle serdeczny.

* Otwarcie teatru Rozmaitości.

W drugi dzień świąt Bożego Narodzenia t.j. w piątek 26 b. m. po gruntownej przebudowie otwarto po raz pierwszy teatr Rozmaitości sztuką hr. Aleksandra Fredry „Zemsta za mur graniczny”.

Z CESARSTWA.

Zjazd lekarzy. Wczoraj wieczorem odbyło się otwarcie i powitanie uczestników zjazdu chirurgów i terapeutów. Mocy dowodzili potrzeby jednoczenia się lekarzy różnych specjalności.

Teplenio nierządu. W ostatnich czasach w Petersburgu pojawiło się mnóstwo gabinetów masażu. Petersburski nadzór lekarski zwrócił uwagę na te gabinety i po krótkim śledzeniu ich działalności doszedł do przekonania, iż gabinety te służą zupełnie... innym celom, a ogłaszanie się w „Nowoje Wremia” ma na celu zdobycie klienteli męskiej. Wydano rozporządzenie, na mocy którego w tych dniach policja zamknęła większość gabinetów w śródmieściu. Obecnie przystąpiono do zbadania działalności gabinetów w dalszych dzielnicach.

Nadzór lekarski zwrócił również uwagę na szkoły języka francuskiego i angielskiego, których niezwykle wiele powstało w Petersburgu. Zdobyto dowody, że uczniowie i uczennice języków angielskiego i francuskiego poświęcają godziny zupełnie... innym zajęciom.

Z dzielnic polskich.

Z KRAKOWA. Z żałobnej karty. W dniu 24 b. m. po długiej i ciężkiej chorobie zmarł w Krakowie znany i zasłużony pracownik na polu ludoznawstwa słowiańskiego, Stefan Ramult, przeżywszy lat 54. S. p. Ramult zajmował się głównie etnografią kaszubską i ogłosił cały szereg prac z zakresu lingwistyki słowiańskiej, wysoce cenionych przez świat naukowy. Zmarły był członkiem komisji językowej Akademii umiejętności w Krakowie. Pogrzeb ś. p. Ramulta odbył się w piątek 26 b. m. na cmentarz w Krakowie.

ZELWOWA. Zjazd ukraińców. Wczoraj obradował tu zjazd ukraińskiego stronnictwa narodowo-demokratycznego przy bardzo licznych udziale uczestników. W komplecie zjawili się posłowie parlamentarni i sejmowi.

Po wysłuchaniu kilku referatów, traktujących o obecnej sytuacji politycznej po ożywionej dyskusji, uchwalono rezolucję, w której „Zjazd Narodny” domaga się, aby posłowie parlamentarni stronnictwa tak długo zwalczali rząd hr. Stuerghka, dopóki rząd ten nie przystąpi do zakończenia sprawy reformy wyborczej.

ZELWOWA. Ucieczka oszusta. Zbiegł ze Lwowa w niewiadomym kierunku adwokat dr. Władysław Grabowicz po dokonaniu oszustw na blisko 60,000 kor. Za oszustem który prowadził hulaszczę życie, rozesłano listy, gończe.

Nowy środek na porost włosów.

Na mocy udzielonego mi pozwolenia przez Warszawski Urząd Lekarski z dnia 10-go września 1909 r. za № 5511 na rozpowszechnienie mojego wynalazku na porost włosów oraz swobodnego ogłaszania wydanego mi przez tenże Urząd Lekarski z dn. 15-go września 1910 r., mam zaszczyt polecić mój wynalazek na porost włosów i przeciw ich wypadaniu i łupieżowi z bardzo dobrym rezultatem. Listy dziękczynne poświadczające rejentalnie, dające rękojmię o skuteczności wynalazku posiadam. Sposobu użycia udzielam osobiście.

Marya Świątkowska

Łódź, Średnia № 53, m. 8.

4304

4241

Buchalter

poszukuje zajęcia na godziny lub na stałe. Sporządza bilanse. Oferty przyjmuje adm. Rozwoju pod lit. „A. R. 6”.

OFIARY.

Na szkołę rzemiosł.

(Przy chrz. Tow. dobroczynności).

W miejsce wieńca na grób ś. p. dyrektora Tomasz Horroksa, składają majstrowie, drukarze, rytownicy i robotnicy farbiarni 10 rb.

Zamiast wieńca na grób ś. p. Walerego Majera — Gustaw Geyer 25 rb., Robert Geyer 25 rb. i Emil Weil 5 rb.

Na „Gniazdo” Tow. opieki nad dziećmi.

W miejsce wieńca na grób ś. p. dyrektora Tomasz Horroksa, składają majstrowie, drukarze, rytownicy i robotnicy farbiarni 10 rb.

Na wpisy dla niezamożnych uczniów gimnazjum polskiego

Zamiast kwiatów na grób ś. p. Radzysława Kozaneckiego — Janostwo Czajkowski 2 rb.

Zamiast powinszowań noworocznych.

Na szkołę rzemiosł

(Przy chrz. Tow. dobroczynności).

Józef Wajnkonis 2 rb.

Na „Gniazdu” Tow. opieki nad dziećmi.

Wacławostwo Świątkowscy 2 rb.

Cyrk Dekadans Targowy-Rynek, tel. 21-68.

W poniedziałek dnia 29 Grudnia otwarcie wielkiego międzynarodowego szampionatu walki francuskiej na tytuł szampiona świata na rok 1914. Złote i srebrne medale, nagrody pieniężne w ogólnej sumie 5,700 franków i pas honorowy z herbem Łodzi. Walkami kierować będzie znany sportowiec, profesor wojskowo-gimnastycznej sali w Warszawie, p. Józef Arnold. Również kontrolować będą znani miejscowi sportowcy, oraz znakomity profesor atletyki p. Władysław Pytłasiński. Dotychczas zapisali się następujący zapaśnicy: Bur-Han najsilniejszy kirgiz. Sawa Ra-kowicz — olbrzymi szampion Serbii. Chadli Murzuk — najsilniejszy negr w świecie. Randolfi — szampion Niemiec, król łańcuchów. Cyganiewicz Władysław-Zbyszko II — szampion Europy. Ulrich — szampion świata. Cyklop — szampion Polski. Wildmann — prawdziwy szampion świata. Georg Hitzling — szampion świata. Baron von Freientdorf — szturman. Carlo Milano — szampion Włoch. Fritz Schleider-Miller — szampion świata. Raue le Boncher — szampion świata. Hans Krauze — mistrz ciężarów. Petrow — Woronez. Eskale — Estlandia. Hifty Essone — szampion Anglii. Dzisiaj walczą 3 pary; Wildman — Petrowicz, Cyklop — Ulrich, Eskale — Murzuk.

Piękność to potęga!

Piegi, pryszcze, mokre i suche liszaje, wądry, krosty, i wszelkiego rodzaju choroby skóry, leczą radykalnie rozpowszechnione i uznane przez powagi świata lekarskiego **mydło ks. Kneippa.**

2187

BEZPŁATNIE!

Wszyscy nowoprzybywający od 1-go Stycznia 1914 r. półroczni i roczni prenumeratorzy „ŚWIATA” otrzymają **bezwzględnie** zupełnie bezpłatnie

ALBUM M. Wywiórskiego „Zagrożona dzielnica”

złożone z 8-ia wielobarwnych kartonów, umyślnie wykonanych dla „ŚWIATA”, przedstawiających widoki i sceny z Wielkopolski, z przedmową Antoniego Chołojewskiego. — PRZEDPŁATA „ŚWIATA” WYNOŚI: W Warszawie: rocznie rb. 8, półrocznie rb. 4, kwartalnie rb. 2. Na prowincji: rocznie rb. 9, półrocznie rb. 4 kop. 50, kwartalnie rb. 2 kop. 25. — ADRES REDAKCYI I ADMINISTRACYI „ŚWIATA” Warszawa, ZGODA Nr. 1.

4367

ODDZIAŁ NA GALICJĘ Kraków, DUNAJSKIEGO I.

ZATWIERDZONE PRZEZ MINISTERIUM

KURSY TECHNICZNE

(Technicum Przemysłu Włóknistego)

Wacław Kujawskiego

W ŁODZI, NOWO-CEGIELNIANA № 9.

- 1. Wieczorna szkoła przedzalnictwa i tkactwa
2. Dzienna szkoła przedzalnictwa i tkactwa

Zapisy: w styczniu i lutym, wykłady rozpoczynają się 10-go lutego. UWAGA: Zgodnie z § 12 Ustawy, osoby, które przeszły kurs nauk i zdały egzamin...

Uwaga: Dla p. handlowców z tkactwa i włókiennictwa nauka 4 miesięczna...

DAMSKI RAJ PARYSKIE MODELE DO WYNAJĘCIA SUKNIĘ BALOWE ŚLUBNE MASKARADOWE M. KLEIN

OBRAZY, biżuterię wyprzedaje się z mieszkania M. Gutentaga Nowy Rynek 3

Nagrody 5. Wczoraj wieczorem zaginął maly foksterier...

DROBNE OGŁOSZENIA. AIAIAIAIAIA! MEBLE sprzedaje nowootworzony magazyn...

Magle nowe tanio do sprzedania Fabryka magli B. Kapczyńskiego Zgierska 24. 12032-4ssp-4

Sklepowe urządzenie zaraz do sprzedania ul. Przejazd 22 w podwórzu m. 15. 12094-d

Aleksander Rzeźnicki zagubił paszport wydany z gm. Zio-czew, gub. kaliskiej. 5-1

Dr. Leon Wacław

OlszewskiChoroby wewnętrzne, żołądka i
kiszek. Ewangelicka 5, przyjmuje
do 10 r. i od 4-6 po poł. 3059**Dr. Roman Gloger**

akuszer.

mieszka obecnie Nowy-Rynek 5.
Godziny przyjęć: 8-11 rano, 5-7
po poł. Telef. 34-97. 4120**Pracownia Gorsetów**
N. KĘDZIERSKIEJ,
Piotrkowska № 132.

Dr. med. W. KOTZIN

powrócił.

UL. PIOTRKOWSKA 71.
Choroby serca i płuc,
Przyjmuje od godz. 10-11 rano
i od 4-6 po poł. 2597
№ telefonu 21-19.Choroby weneryczne
skórne i moczopłciowe**Dr. Stanisław Piekarski**

PIOTRKOWSKA № 115.

Przyjm.: od 9-10 rano i od 5-8
wiecz., kobiety od 4-5. 1331-r.**Dr. Wacław Bernard**choroby weneryczne, dróg mo-
czowych i skóry. Spacerowa
40 przy Andrzeja (9-1 i 5-8.)**Dr. H. Sadkowski**

Piotrkowska 120.

Przyjmuje z chorobami wewnątrz-
nymi (spec. żołądka i kiszki).
Codziennie od 10-11 rano i od 4
o 6 po poł. Telef 23-10. 2532

— Egzystująca od lat 22 —

Pracownia haftów
i znaczenia bielizny
B. MAZURKIEWICZOWEJ

Przejazd 16 — m. 24.

Poprzednia oficyna, 2 piętro.

- Przyjmuje się uczennice. -

Dr. S. SZNITTKIND

Średnia 3.

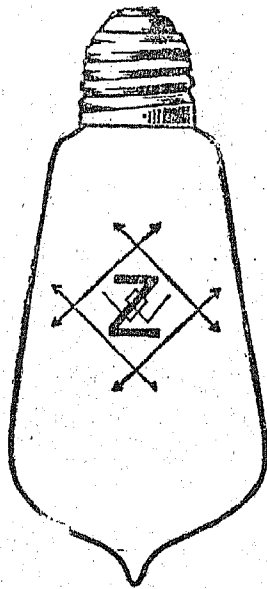
Specjalista chorób skórnych,
wenerycznych, (stosuje 606), ko-
smetyki lekarskiej (włosy, twarz,
etc). 1117**Dr. H. RUEGER**

Nawrot № 1.

Choroby wewnętrzne. Od godz
4-6 po poł. 2355**Dr. A. S. Tenenbaum**Piotrkowska № 145, tel. 24-16.
Choroby wewnętrzne, żołądka i
kiszki. 3783Przyjmuje od 8-ej do 9-ej rano i od 5-e
do 7-ej po południu.**NAUCZYCIEL**udziela korepetycji oraz przy-
spობа на різні свідчення.
Piotrkowska 117 m. 17; zastać
można od 5-8. 4354**Edward Przeździecki,**Adwokat przy Warszawskiej Izbie Sądowej i obrońca
przy Arcybiskupim Sądzie konsystorskim, prowadzi sprawy
cywilne, karne i konsystorskie, niezamierzonym własnym
kosztem, reguluje zobowiązania hipoteczne przy pomocy kapitałów
obcych, na żądanie przeprowadza gdzie należy querendy, redaguje
apelacje, kasacje, projekty kontraktowe, ustawowe i t. p.Porozumieć się można listownie: Warszawa, ul. Dobra
№ 64. Tel. 235-12. Czynny w godz. zwykłych przyjęć. 4147**Różnemieszkania**wszelkimi wygodami przy ul. Tramwajowej nr. 15 do wynajęcia
zaraz. Bliższa wiadomość u pani Bibergal Passaż-Majera nr. 11,
do 1 do 4-tej lub tel. 34-92. 12012**Zakład szewski**

W. Górskiego

ULICA MIKOŁAJEWSKA № 32.

„Cyrkon”

Fabryka lamp elektrycznych

WARSZAWA

Nowowiejska № 7

Telefon 60-81.

2787

MASŁOroślinne pod nazw „ALIMA“ do
użytku stołowego i kuchennego.**38 kopiejek za funt.**Masło roślinne „ALIMA“ nie różni
się ani wyglądem ani też smakiem od naj-
lepszego masła śmietankowego. Masło
„ALIMA“ nie zawiera żadnych tłuszczów
animalnych, z powodu tego zdadne do przy-
gotowania wszelkich potraw postnych.
Masło „ALIMA“ jest do nabycia we
wszystkich sklepach spożywczych,Libawskie Towarzystwo Akcyjne (dawniej Kieler)
fabryka w Warszawie. 4291Przedstawiciel na Łódź i okolice
EMIL HADRIAN, Łódź, Mikołajewska 100
TELEFON № 7-89.**Okazyjnie**
bardzo tańcotowar wełniany na palta, burki,
2,50 łokieć, oraz portyery 1,65—
3,50 para. Wólczajska 27 m. 5,
przy Zielonej. 4056**Dr. Feliks Skusiewicz**
Andrzeja 13Choroby skórne, weneryczne
moczopłciowe.
Przyjmuje: od 9¹/₂ do 11-ej i od
5-8. W niedziele i święta od 9¹/₂
po 12-ej. Telef. 26-26. 507-

Przejazd № 3.

(starszy) Telef. 17-14

Dr. FRANCISZEK
KOZIOLKIEWICZmieszka obecnie Przejazd № 8.
front, 1-e piętro.
Przyjmuje od 9¹/₂—12 i od 6—8 w.**Dr. med. Bolesław Kru**PIOTRKOWSKA 56, tel. 32-62
choroby uszu, nosa, gardła
i chirurgiczne 1649
przyjmuje do 11 r. i od 4-7 popoł

KAZIMIERA

Jarocińska

121 PIOTRKOWSKA 121

Poleca w dobrym gatunku i
po cenach niskich serdaki,
haftki, bieliznę tryko-
tową ciepłą, rękawiczki,
pończochy,
skarpetki

Gietry,

Koszule dzienne,

Wielki wybór krawatów.

Hafty, gipiury,

Walansjony,

Wstążki. 3929

Guziki ręcznej roboty,

Chustki orenburskie.

Watolina, wata.

Dr. Jan Cadarski

Akuszerya,

choroby chirurgiczne i kobiece
przyjmuje do 10 r. i 4-6 po poł
ul. Cegielińska 9 m. 4. 3528**Dr. med. Z. GOLC**Choroby skórne i weneryczne
ul. Mikołajewska 13.Godziny przyjęć: od g. 9-13 i od 4 i pół
do 7 i pół wiecz., w niedziele i święta
od 9 do 12 i pół. Telefon № 20-80.**AKUSZERKA**

A. LELEWSKA

ulica Główna № 42

przyjmuje Panie na czas słabości.
Udziela porad, niezamierzonym
ustępstwa. Dyskrecja zapewniona.
4334

Fabryka kwiatów sztucznych

Elżbiety Kieffer

Warszawa Długa № 46

poleca kwiaty balowe, do kape-
luszy i ozdoby do głowy. Nagro-
dzona na wystawie „Królestwo
Mody“ złotym małym medalem.
4201**Dr. BOGUSZAŃSKI**b. ordynator szpitala św. Ducha
w Warszawie. Choroby kobiece.
Godziny przyjęć od 4-6.

2767 Przejazd Nr. 30

Choroby uszu, gardła i nosa

Dr. B. CZAPLICKIordynator szpitala Anny-Maryi
Piotrkowska 120. Tel. 32-35
Przyjmuje od g. 11-12 rano i od
5-6¹/₂ p. p. w niedziele i święta
od 10-11 rano. 3447**Dr. med. Zand-Tenenbaumowa**
Piotrkowska 145, tel. 24-16.Akuszerya, choroby kobiece
i narządów moczowych(cystoskopia i ureteroskopia).
Przyjmuje od 8-ej do 6-ej. 3789**Dr. W. Dutkiewicz**Choroby weneryczne,
skórne i dróg moczowych, oh
Ulica Nawrot № 1, róg Piotrkowskiej.
9-12 i 5-8, panie 4-5.

Wydawca W. Czajewski.